

переказів (хадісів) про вчинки та проповіді Мухаммада, викладені його сподвижниками. У значній своїй частині вони також містять приписи щодо сімейно-спадкового і судового права. Згодом відношення до цього джерела в мусульманському світі стало неоднозначним: мусульмани-шиїти визнають не всі хадіси. Іджма - рішення, винесені авторитетними мусульманськими правознавцями з питань, що не порушені в названих вище джерелах. Згодом ці рішення отримали визнання видатних правознавців-теологів. Вважається, що Мухаммад заохочував рішення справ на розсуд суддів (іджтіхад).

Мазхаб – ісламська богословсько-правова школа. В ісламському праві “школи не були формально-навчальними установами або офіційно визнаними правотворчими органами. Швидше вони становили групи юристів, кожна з яких дотримувалася певної доктрини, початки якої могли бути простежені до найвидатнішого дослідника другого століття хіджри, чие ім'я присвоювалося школі”.

Об'єктивною причиною появи мазхабів були соціально-економічні відмінності районів Арабського халіфату, де мало діяли мусульманське право.

Мусульманська юриспруденція виникла не як науковий аналіз існуючої практики судів, а як формування системи права всупереч практиці. Серед багатьох релігійно-правових шкіл мединська і куфська школи були найбільш важливими і стійкими.

Нині мусульмансько-правова доктрина в деяких країнах залишається головним джерелом права. Це Саудівська Аравія, Оман, деякі князівства Перської затоки. У більшості арабських країн вона відіграє роль формального джерела права лише в окремих випадках. У більшості випадків у сучасних правових системах мусульманська правова доктрина не має значення самостійного джерела (форми) права.

Мусульманське право є системою норм і найбільш досконалою політико-правовою доктриною у релігійно-общинній групі правових систем. Ця правова система існує у рамках ісламської релігії, яка має державний характер і більш, ніж всі інші світові релігії, пов'язана з правом.

ДІАЛЕКТИКА ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА ОСОБИ В ГРОМАДЯНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Кольоса Дар'я Вікторівна, студент навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри теорії держави та права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук *Мозоль Н.І.*

Процес побудови громадянського суспільства в Україні має цілий ряд особливостей. До найважливіших можна віднести, по-перше, те, що він пов'язаний з розбудовою демократичної, правової, соціальної держави і

охоплює всі без винятку сфери суспільного життя. По-друге, в Україні, в силу історичних обставин, не склалася власна традиція побудови громадянського суспільства і його інститути необхідно не просто відновити, а переважно створити заново. І по-третє, побудова громадянського суспільства і закріплення його основних цінностей у свідомості та поведінці потребують значного часу. Проблема налагодження взаємовідносин громадян і держави набуває дедалі більшої актуальності у державній політиці України.

Для сприяння розвитку громадянського суспільства були прийняті:

- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.05.2008р. №784-р «Про затвердження плану заходів щодо реалізації у 2008р. Концепції сприяння органами виконавчої влади розвитку громадянського суспільства;

- Указ Президента України №32/2012 «Питання сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні» від 25.01.2012р., яким було затверджено Положення про Координаційну раду з питань розвитку громадянського суспільства та склад Координаційної ради з питань розвитку громадянського суспільства.

За результатами проведеної роботи у I кварталі 2012р. зазначеною Координаційною радою Указом Президента України від 24.03.2012р. №212/2012 затверджено Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні, яка, на жаль, не є досконалою та потребує доопрацювання [2].

Розбудова громадянського суспільства вимагає здобуття статусу окремого пріоритетного напрямку державної політики і має входити до неї як першочергове завдання.

Проблеми розвитку громадянського суспільства в Україні:

- нестача доступних людських ресурсів і кваліфікованих професіоналів;

- нестабільне фінансування та постійний його пошук організаціями, існування деяких з них лише документально;

- зближення громадянських організацій з бізнесовими і державними організаціями на фоні нестачі коштів;

- недостатня розвиненість горизонтальних зв'язків між громадськими організаціями;

- практика створення громадської організації, орієнтовуючись під окрему політичну особу, а не на соціально важливі задачі;

- маловпливовість громадських організацій на уряд.

Громадяни все ще слабо усвідомлюють значення інститутів громадянського суспільства і необхідність посилення її політичного і неполітичного впливу на ситуацію в країні [1].

Пріоритетними інструментами взаємодії органів держави та інституцій громадянського суспільства в сучасній, незалежній Україні є: участь у громадських радах, спільних робочих групах, консультації з громадськістю, інформаційні запити, звернення до органів державної влади, депутатів, участь у проведенні громадських експертиз, у громадських слуханнях, у реалізації політики через соціальні проекти.

Основними підвалинами побудови громадянського суспільства в Україні мають бути зближення влади й народу, підвищення політичної культури населення, вдосконалення зв'язку від суспільства до держави, активізація демократизації всіх сфер суспільного життя, розвиток громадського самоврядування, формування інституціональної багатоманітності громадянського суспільства, формування законодавства, орієнтованого на окремі верстви населення, розширення сфери судового захисту прав і свобод людини, формування патріотизму громадян, свобода інформації і гласності, піднесення рівня суспільної свідомості, постійне вдосконалення політичної системи, створення адекватної соціальної структури, формування середнього класу, використання сімейного виховання та освіти [3, с.712, 715-716; 4, с.243].

Громадянське суспільство та сучасна демократична держава повинні перетворити теоретичні концепції у дійсність та перевести країну у стадію сталого розвитку. До цього зобов'язує об'єктивна потреба у прискоренні реалізації унікального людського потенціалу та переваг геополітичного становища України. Цього вимагає й процес стимулювання Євроатлантичної інтеграції, котра обумовлюється як поточною економічною та соціально-політичною кон'юнктурою, так і змістом гідних для людини, суспільства та держави реальних перспектив на довгострокове майбутнє [1].

Отже, ефективність взаємодії держави та громадян обумовлена лише соціально орієнтованою діяльністю держави та підвищенням політичної і соціальної свідомості її громадян.

Список використаних джерел:

1. Барков В. Громадянське суспільство і України: проблеми та їхнє вирішення/ В.Барков, Т.Розова// Вибори та демократія.-К., 2006.- №3.- С. 20-28.
2. Горленко В.В. Стратегія державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства: недоліки і прагматичні аспекти її реалізації/ Горленко В.В., Кравченко С.С.// Вісник Вищої ради юстиції.-2012.-№3(11).
3. Гурицька М.С. Проблеми та перспективи громадянського суспільства в сучасній Україні/ М.С.Гурицька// Держава і право.- К.: Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 2008. – Вип.41. – С.711-718.
4. Колодій А.М. На шляху до громадянського суспільства. Теоретичні засади й соціокультурні передумови демократичної трансформації в Україні [Монографія]/ А.М. Колодій.- Львів: Видавництво «Червона калина». – 2002. – 276с.